

Metacognitive Awareness in Preschool Teacher Candidates: The Role of Self Esteem and General Self Efficacy

Emel Tok, Pamukkale University, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5970-8693>

Abdullah Atan, Pamukkale University, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4828-8747>

Mustafa Buluş, Pamukkale University, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0967-4314>

Abstract

This research was conducted to investigate the predictive power of self-esteem and general self-efficacy in metacognitive awareness of the preschool teacher candidates. The relational screening model was used in the study and the research group of the study consisted of a total of 361 students studying in different classes of the department of preschool education. Metacognitive Awareness Inventory, General Self-Efficacy and Rosenberg Self Esteem Scales were used to gather the data. The results of correlation analysis showed a positive correlation between metacognitive awareness, self-esteem and general self-efficacy. As a result of the regression analyses, it was found that self-esteem and general self-efficacy together predicted the variance of metacognitive awareness significantly. In the study, the findings were discussed with their educational implications and suggestions were given.

Keywords: *metacognitive awareness, self-esteem, general self-efficacy*

Inönü University
Journal of the Faculty of Education
Vol 21, No 2, 2020
pp. 475-486
DOI: 10.17679/inuefd.453377

Received : 14.08.2018

Accepted : 10.04.2020

Suggested Citation

Tok, E., Atan, A. ve Buluş, M. (2020). Metacognitive Awareness in Preschool Teacher Candidates: The Role of Self Esteem and General Self Efficacy, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 21(2), 475-486. DOI: 10.17679/inuefd.453377

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

One of the most important aims of education is to train individuals who discover their potential and use it effectively in their life. In this self-awareness process individuals need to learn some important competencies. Some of these competencies can be stated as having an positive view of themselves, believing that they can succeed in life, recognize their skills and using these skills effectively. Today, the need to educate individuals with these qualities is the basis of educational perspectives and thus shapes teacher competencies. In this context, it can be said that variables such as metacognitive awareness, self-esteem and general self-efficacy beliefs which are related to the above-mentioned competencies are important in order to bring the qualifications and in having a healthy cognitive, emotional and psychosocial functioning structure that teachers should have.

The concept of metacognitive awareness was first handled by John Flavell in the early 1970s and conceptualized as knowledge of learners' own cognition (Flavell, 1979). Although various definitions related to that concept have being made in the field, in general, it is defined as the individual's thinking about his/her cognitive activities, the knowledge about these cognitive activities, and thus to regulate his/herself (Brown, 1987; Flavell, 1987; Nelson & Narens, 1990; Metcalfe & Shimamura, 1994; Mazzoni & Nelson, 1998, as cited in Akin, Arabacı & Çetin,2007).

When the researches are examined, it can be assessed that metacognitive awareness is an important capacity and that the use of this capacity may also be related to such individual driving forces as self-esteem and general self-efficacy beliefs.

In that respect, self esteem is evaluated as the way of defining itself by means of perception of value towards oneself (Laing, 1993). Like self esteem, the concept of self-efficacy is based on self-evaluations of the individual, and includes the belief in the ability to practice on an activity (Hoban & Hoban, 2004; Tafarodi, 1998; Tafarodi, Tam & Milne, 2001). Therefore, it can be said that both self-efficacy and self-esteem are related to the perception of the individual's characteristics and self-evaluations made from this perception. Researchers (Velzen, 2016; White & Frederiksen, 2005) state that self-perception is also an important element of metacognitive awareness. In this line, Bandura (1993) notes that self-evaluations and self-regulation capacity affects the basic functions of thinking. Hence, it can be said that this self-evaluation and regulation capacity is related to metacognitive awareness processes which is based on the understanding and awareness of the person's cognitive activities.

Purpose

In the context of explanations and research findings in the literature, it can be considered that self-esteem and general self-efficacy may be important variables affecting metacognitive thinking skills. At this point, it is important to examine the relationships between these three concepts and the predictive power of self-esteem and general self-efficacy in metacognitive awareness.

In this respect, the following questions were asked in this study:

1. Is there a relationship between self-esteem, general self-efficacy and metacognitive awareness levels in prospective teachers? If so, what kind of relationship is there?
2. Does self-esteem and general self-efficacy predict metacognitive awareness at a meaningful level?

Method

While conducting the research the relational screening model was used. A total of 361 students studying in different classes of the department of preschool education at the Faculty of Education in Pamukkale University participated to the study. Metacognitive Awareness Inventory, General Self-Efficacy and Rosenberg Self Esteem Scales were used to gather the data. The bivariate correlation coefficients and stepwise regression analyses were performed to analyze the data to answer the questions conducted in the study.

Findings, Discussion & Conclusion

In this study, the predictive power of self-esteem and general self-efficacy in metacognitive awareness of candidate teachers at the department of preschool education was examined. The results of the correlation analysis showed a positive correlation between metacognitive awareness, self-esteem and general self-

efficacy. As a result of the regression analyses, it was found that self-esteem and general self-efficacy together predicted the variance of metacognitive awareness significantly. These findings suggest that the higher the level of self-esteem and general self-efficacy in teacher candidates, the higher the level of metacognitive awareness.

The positive perception of self-esteem, self-confidence, perceiving self-worth and being loved is reflected in decision-making processes and practices (Laing, 1993; Robins, Hendin & Trzesniewski, 2001). On the other hand, metacognitive awareness influences individuals to control and organize their own lives in the process of thinking and constructing knowledge. Therefore, it can be said that high self-esteem, meaning that the positive thoughts and feelings individuals have developed for themselves, increases metacognitive thinking skills that contribute to the regulation of the life.

When other findings of the study were evaluated, it was seen that the self-efficacy level in teacher candidates also played a positive role in metacognitive awareness. This finding is also consistent with other research findings in the literature. In this case, it can be concluded that a high self-efficacy belief has a stronger predictive effect on the level of metacognitive awareness including competences such as decision-making and self-regulation of the individual.

The social, emotional and cognitive aspects of the individual are structured as a system that interacts with each other continuously. For that reason, it is a necessity to make individual evaluations with a systematic perspective. In this context, it is thought that it would be beneficial to develop and apply psychoeducation programs which will strengthen the self-esteem and self-efficacy belief in the positive direction in order to increase the metacognitive awareness in the teacher candidates. Again, for the same purpose, it should be taken into consideration that emphasis on the importance and development of personal qualifications in the education programs at the undergraduate and graduate level is supportive in this respect. In addition, there is a need to make relevant assessments by studying the relationship between metacognitive awareness and other variables. Lastly, it can be said that the findings obtained in this research about the predictive role of self-esteem and general self-efficacy in metacognitive awareness have added considerable wealth to the literature and perspective development.

Okul Öncesi Öğretmen Adaylarında Bilişötesi Farkındalık: Benlik Saygısı ve Genel Özyeterliğin Rolü

Emel Tok, Pamukkale Üniversitesi, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5970-8693>

Abdullah Atan, Pamukkale Üniversitesi, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4828-8747>

Mustafa Buluş, Pamukkale Üniversitesi, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-0967-4314>

Öz

Bu araştırma okul öncesi öğretmen adaylarında benlik saygısı ve genel özyeterliğin bilişötesi farkındalığı yordama gücünü incelemek amacıyla yapılmıştır. İlişkisel tarama modeli kullanılan çalışmanın araştırma grubunu okul öncesi öğretmenliğinin farklı sınıflarında öğrenim gören toplam 361 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama araçları olarak Bilişötesi Farkındalık Envanteri, Genel Öz Yeterlilik Ölçeği ve Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği kullanılmıştır. Korelasyon analizleri, bilişötesi farkındalığın benlik saygısı ve genel özyeterlik ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermiştir. Yapılan regreasyon analizleri sonucunda, benlik saygısı ve genel özyeterlik değişkenlerinin bilişötesi farkındalığın varyansını anlamlı düzeyde açıkladığı görülmüştür. Araştırmada, elde edilen bulgular, ilgili kuramsal çerçeve ve alan yazında yapılan diğer araştırma sonuçları ile birlikte tartışılmış ve ilgililere önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: bilişötesi farkındalık, benlik saygısı ve genel özyeterlik

İnönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 21, Sayı 2, 2020
ss. 475-486
DOI: 10.17679/inuefd.453377

Gönderim Tarihi : 14.08.2018
Kabul Tarihi : 10.04.2020

Önerilen Atıf

Tok, E., Atan, A. ve Buluş, M. (2020). Okul Öncesi Öğretmen Adaylarında Bilişötesi Farkındalık: Benlik Saygısı ve Genel Özyeterliğin Rolü. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 475-486. DOI: 10.17679/inuefd.453377

GİRİŞ

Eğitimin en önemli amaçlarından biri kendi potansiyelini keşfedip bu potansiyeli yaşamda en etkili şekilde kullanan bireyler yetiştirmektir. Bireylerin kendilik farkındalığı sürecinde kazanması gereken önemli yeterlilikler bulunmaktadır. Bu yeterliliklerin bazıları, bireyin kendine yönelik olumlu bir bakış açısına sahip olması, yaşamda başarılı olabileceğine inanması, becerilerini tanıması ve bu becerilerini başarılı olmak adına düzenleyerek kullanması şeklinde belirtilebilir. Oktay (2003) okul öncesi dönemden itibaren bireylerde aranan temel yeterlikleri, duygu ve düşüncelerini rahatça ifade edebilen, sürekli bir merak duygusuna sahip, araştırmaya istekli, girişimci, kendi kararlarını verebilen, problem çözme becerisi gelişmiş, kendinin ve başkalarının haklarına duyarlı, sahip olduğu kapasitesini en üst düzeyde kullanabilen ve kendi kendini denetleyen olarak ifade etmektedir. Bu özellikleri kendinde barındıran bireylerin yetiştirilmesi ihtiyacı günümüzde eğitim anlayışlarının temelini ve böylece öğretmen yeterliliklerini şekillendirmektedir. Bu bağlamda, yukarıda belirtilen özellikler ile ilişkili olan bilişötesi farkındalık, benlik saygısı ve genel özyeterlik inancı gibi değişkenlerin, öğretmenlerin sahip olması gereken yeterliliklerin kazandırılmasında, bilişsel, duygusal ve psikososyal olarak sağlıklı işleyen bir yapıya sahip olmalarında önemli birer değişken olduğu söylenebilir.

Bilişötesi kavramı ilk olarak John Flavell tarafından 1970'lerin başlarında ele alınmış ve öğrenenlerin kendi bilişi hakkındaki bilgisi şeklinde kavramsallaştırmıştır (Flavell, 1979). Bilişötesi kavram ile ilgili alan yazında çeşitli tanımlar yapılmış olmakla birlikte, genel olarak, bireyin bilişsel faaliyetleri hakkında düşünmesi, bilgi sahibi olması ve böylece kendini düzenlemesi şeklinde üzerinde hem fikir olunan bir değerlendirme göze çarpmaktadır (Brown, 1987; Flavell, 1987; Nelson ve Narens, 1990; Metcalfe ve Shimamura, 1994; Mazzoni ve Nelson, 1998, Akt: Akin, Arabacı ve Çetin,2007). Bu çerçevede Flavel (1979) üst bilişsel bilginin kişinin inançlarını ve kendisi ile başkalarının doğası hakkındaki bilgileri kapsadığını ifade etmektedir. Paris ve Winograd (1990) ise üst bilişsel düşünmeyi daha geniş bir açıdan ele alarak kendini değerlendirme (self appraisal) ve kendini yönetme (self management) olarak değerlendirmektedir. Bu açıklamalardan hareketle, bilişötesi becerilerin kişinin bilgiyi kazanmasında, kontrol etmesinde ve kendi yaşamını düzenlemesinde önemli bir yere sahip olduğu söylenebilir.

Alan yazında bilişötesi farkındalığa yönelik farklı yaklaşımlar yer almaktadır. Bu yaklaşımlardan biri olan Biggs'in (1987) modelinde kişinin bilişsel süreçlerini aktif gözlemleyerek kendini düzenlemesine vurgu yapılmaktadır. Bu çerçevede, üst bilişsel düşünme kişinin yapabilme kapasitesine ilişkin motivasyonu ve kapasitesi olarak da değerlendirilmektedir. Kişinin motivasyonu ise üst düzey özyeterlik ve benlik saygısı kavramları ile ilişkilendirilmektedir (Landine ve Stewart, 1998).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde bilişötesi farkındalığın; akademik erteleme (Bedel,2017), matematik kaygı düzeyi (Gökbulut ve Akdağ, 2016), problem çözme ve matematik okuryazarlığına ilişkin özyeterlik inançları (Sümen Özçakır ve Çalışıcı, 2016), denetim odağı ve özyönetimli öğrenmeye hazırbulunuşluk (Şahin ve Küçüksüleymanoğlu, 2015), problem çözme becerisi ve teknoloji tutumları (Bakioğlu vd., 2015), kişisel problem çözme algısı ve düşünme ihtiyacı (Karakelle, 2012), içsel denetim odağı (Aslan ve Akin, 2014), çalışma süreci (Yeşilyurt, 2013) ve akademik başarı (Kallay, 2012; Young ve Fry, 2008) gibi eğitsel ve kişisel değişkenler ile ilişkisinin incelendiği görülmektedir. Bu araştırma sonuçlarından hareketle bilişötesi farkındalığın önemli bir kapasite olduğu ve bu kapasitenin kullanımının benlik saygısı ve özyeterlik inancı gibi bireyi harekete geçiren itici güçler ile de ilişkili olabileceği değerlendirilebilir.

Benlik saygısı ile ilgili alan yazında birbirine yakın farklı kavramsallaştırmalar olmakla birlikte en genel anlamda kişinin kendine yönelik değer algısı aracılığıyla kendini tanımlama biçimi olarak değerlendirilmektedir (Lainig, 1993). Diğer bir ifadeyle benlik saygısı, kişinin kendisine olan güvenini, değerini ve kendini ne düzeyde sevmeye layık olarak algıladığını içerir. Kişinin pozitif veya negatif düşünceleri onun yaşamında karşılaştığı olaylara yönelik hareket üretmesini sağlamaktadır (Robins, Hendin ve Trzesniewski, 2001). Olumlu kendilik değerlendirmesi bireyin yaşamının her yönünde başarılı olma olasılığını arttırmaktadır. Benlik saygısı yüksek olan bireyin başkalarıyla etkileşimlerinin olumlu, ruh sağlığı ve genel iyi olma halinin de sağlıklı olduğu değerlendirilmektedir (Battle, 1994; Akt. Yovetich, Leschied ve Flicht, 2000; Hoban ve Hoban, 2004). Bu bağlamda değer ve yeterlik üzerine temellenen benlik saygısının kişinin yaşamında ve dolayısıyla öğretmenlik mesleğinde önemli bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Bu çerçevede yapılan araştırmalar incelendiğinde, eğitimle ilgili boyutların yanı sıra kişilik özelliklerini tespit etmeye yönelik çalışmalar olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmalarda benlik saygısı ile; mesleki benlik saygısı (Efiltili, Çikıllı, 2017; Güleç ve Özbek Ayaz, 2017), kopya çekmeye ilişkin tutumlar (Soytürk, Tepeköylü Öztürk, Topuz ve Yetim, 2015), çocuk

sevme (Kaynak, Ergin, Arslan ve Pınarcık, 2015), bilişüstü stratejiler (Aydoğan, 2016) müzik öğretmenliğine yönelik tutumlar (Piji Küçük, 2013), öznel iyi oluş (Doğan ve Eryılmaz, 2013), empatik beceriler (Karataş,2012), stresle başa çıkma stilleri (Karakuş ve Dereli, 2011), mizah tarzları ve problem çözme (Traş, Arslan, Taş,2011) arasındaki ilişkilerin incelendiği ve alan yazına önemli eğitsel katkılar sunulduğu rapor edilmiştir.

Özyeterlik kavramı da benlik saygısı gibi bireyin kendisine yönelik değerlendirmelerine dayanmakta ve bir çabaya yönelik uygulama yapabilme yeterliliğine olan inancını içermektedir (Hoban ve Hoban, 2004; Tafarodi, 1998; Tafarodi, Tam ve Milne, 2001). Kavram ilk kez Bandura (1977, 1986) tarafından Sosyal Bilişsel Kuram çerçevesinde ele alınmıştır. Bandura (1993) özyeterliği bireylerin kendi kapasitelerine ilişkin algıları olarak tanımlamaktadır. Daha geniş anlamda kişinin kendi davranışlarını düzenleme ve kontrol etme süreçlerinde merkezi rol oynayan, duygu ve düşüncelerini kapsayan inançlar olarak açıklanmaktadır. Bireylerin kendi yeterliklerine ilişkin inançları nasıl hissettiklerini, nasıl düşündüklerini, kendilerini nasıl motive ettiklerini ve nasıl davrandıklarını etkilemektedir (Bandura, 1993). Yüksek özyeterlik düzeyi bireyi olumlu etkileyerek başarısını ve kendini iyi bir duruma getirme çabasını desteklemektedir (Tafarodi ve Swann, 2001). Bu bireyler engelleyici ve başarısız oldukları yaşantılarda duygularını hızla düzenleyerek amaçlarına ulaşmada ve görevlerini yerine getirmede çabalarını sürdürürler. Bunların yanında tehdit edici durumların üstesinden gelecek güvene de sahiptirler. Alan yazın, özyeterlik inancı düzeyinin bireylerin her türlü ortamdaki bilişsel, duygusal ve davranışsal tepkilerinde anlamlı düzeyde yordayıcı role sahip olduğunu göstermektedir (Bandura, Barbaranelli, Caprara ve Pastorelli, 2001; Betz ve Hackett, 1986; Bozgeyikli, 2005; Eaton ve Dembo, 1997; Hackett, 1995; Sharp, 2002).

Alan yazında genel öz yeterlilikle ilişkili değişkenlere yönelik, öğretmen adaylarının konu edinildiği çok az sayıda çalışmaya rastlanmıştır. Farklı çalışma gruplarını kapsayan araştırmalarda özyeterlik inancı ile; benlik saygısı ve öznel mutluluk (Erözkan, Doğan, Adıgüzel, 2016), akademik sahtekârlık eğilimi ve akademik kontrol odağı (Akça, Demir, Yılmaz, 2015; Büyükgöze, 2017), bireysel yenilikçilik (Sevinç Tırpan ve Gençler, 2018), kimlik duygusu kazanımı (Kartoplu, 2016) ve örgütsel bağlılık (Ayık, Savaş, Yücel, 2015) arasındaki ilişkiler incelenmiştir.

Yukarıdaki açıklamalar çerçevesinde genel anlamda özyeterlik ve benlik saygısının bireyin özelliklerine ilişkin algısı ve bu algıdan yola çıkarak yaptığı öz değerlendirmeleri ile ilgili olduğu söylenebilir. Araştırmacılar (Velzen, 2016; White ve Frederiksen, 2005) kendilik algısının aynı zamanda üst bilişsel düşünmenin de önemli bir ögesi olduğunu ifade etmektedirler. Bandura (1993) öz değerlendirme ve düzenleme kapasitesinin düşünmenin temel fonksiyonlarını etkilediğini belirtmektedir. Dolayısıyla, bu öz değerlendirme ve düzenleme kapasitesinin kişinin bilişsel aktivitelerine ilişkin anlayışı ve farkındalığı üzerine temellendirilen üst bilişsel süreçlerle ilişkili olduğu söylenebilir. Özetle, benlik saygısı ve genel özyeterliğin üst bilişsel düşünme becerilerini etkileyen önemli değişkenler olabileceği düşünülmektedir.

Öğretmen yeterlilikleri incelendiğinde, bilişüstü becerilerin sahip olunması gereken önemli özellikler içinde yer aldığı görülmektedir. Özyeterlik inancı, benlik saygısı ve üst bilişsel becerileri yüksek düzeyde olan öğretmenlerin etkili eğitim ortamları oluşturabildikleri konusunda alan yazında araştırmalar ve kavramsal çerçeveler yer almaktadır (Graham ve Phelps, 2002; Khan, Fleva, Qazi, 2015; Mbuva, 2016). Benlik saygısı ve özyeterlik inancı aynı zamanda bireylerin stres ve mutluluk düzeyleri ile de ilişkilidir. Yüksek özyeterliğe sahip öğretmenlerin işlerinde daha az stres yaşadıkları tespit edilmiştir (Betoret, 2006). Ayrıca, benlik saygısı ve özyeterlik inancı ile bireylerin mutluluk düzeyleri arasında pozitif bir ilişki görülmüştür (Erözkan, Doğan, Adıgüzel, 2016),

Alan yazın incelendiğinde, benlik saygısı, genel özyeterlik inancı ve üst bilişsel farkındalık değişkenlerinin araştırmalarda ayrı olarak farklı değişkenlerle ele alındığı görülmektedir. Benlik saygısı ve genel özyeterliğin üst bilişsel farkındalığı yordamasına yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle bu üç kavramın ilişki düzeyinin ve benlik saygısı ile genel özyeterliğin bilişötesi farkındalık üzerindeki yordayıcı rolünün incelenmesi önemli görülmektedir. Bu çalışmanın öğretmen yeterlilikleri kapsamında öğretmen adayları üzerinde yapılmasının öğretmen adaylarının özelliklerini tanımlama ve buna yönelik gerekli uygulama ve çalışmaların yapılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda, bu çalışmada aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarında benlik saygısı, genel özyeterlik ve bilişötesi farkındalık düzeyleri arasında ilişki var mıdır? Varsa ne tür bir ilişki bulunmaktadır?
2. Benlik saygısı ve genel özyeterlik bilişötesi farkındalığı anlamlı düzeyde yordamakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada okul öncesi öğretmen adaylarında benlik saygısı ve genel özyeterliğin bilişötesi farkındalığı yordama gücü incelenmiştir. Bu nedenle araştırmanın modeli genel tarama modelinden ilişkisel tarama yöntemi olarak belirlenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2017-18 eğitim öğretim döneminde Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi okul öncesi öğretmenliği programında öğrenim gören öğretmen adayları oluşturmaktadır. Araştırmada uygun örneklem yöntemiyle belirlenen 129 birinci sınıf, 95 ikinci sınıf, 65 üçüncü sınıf ve 72 dördüncü sınıf olmak üzere toplam 361 öğretmen adayı ile çalışılmıştır.

Veri Toplama Araçları

1. Bilişötesi Farkındalık Envanteri

Schraw ve Dennison (1994) tarafından geliştirilmiştir. Toplam 52 maddeden oluşan 5'li Likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Akın, Arabacı ve Çetin (2007) tarafından yapılmıştır. Yapı geçerliği için açımlayıcı faktör analizi ile uyum geçerliği yapılmıştır. Dilsel eşdeğerlikte ölçeğin orijinal ve uyarlanan form puanları arasındaki ilişkinin .93 olarak bulunmuştur. Açımlayıcı faktör analizinde bilişin bilgisi ve bilişin düzenlenmesi temel boyutları altında bulunan sekiz alt boyut elde edilmiştir. Bu alt boyutlar açıklayıcı bilgi, prosedürel bilgi, durumsal bilgi, planlama, izleme, değerlendirme, hata ayıklama ve bilgi yönetme şeklindedir. Uyum geçerliği çalışmasında iki ölçek arasında .95 korelasyon bulunmuştur. Yapılan madde analizinde alt ölçeklerin madde-test korelasyonlarının .35 ile .65 arasında değiştiği sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayıları .95'tir. Ölçek toplam puanlar üzerinden de analizlere alınabilmektedir. Bu çerçevede alınan puan yükseldikçe bilişötesi farkındalık da yükselmektedir.

2. Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği

Rosenberg (1965) tarafından bireylerin benlik saygısı düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Çoktan seçmeli 12 alt kategoriden oluşan ölçekte 63 madde yer almaktadır. Bu çalışmada 10 maddeden oluşan Benlik Saygısı alt boyutu kullanılmıştır. Çuhadaroğlu (1986) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları sonucunda güvenilirlik katsayısı .71 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısının ise .75 olduğu rapor edilmiştir.

3. Genel Öz Yeterlilik İnanç Ölçeği (GÖYİÖ)

Sherer ve Adams (1983) tarafından geliştirilen ölçek, beş dereceli likert tipi bir ölçektir. Ölçeğin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Yıldırım ve İlhan (2010) tarafından yapılmıştır. Türkçeleştirilen Genel Öz yeterlilik Ölçeği'ndeki madde sayısı 17'dir. Türkçeleştirilmiş ölçek; Başlama, Yılmama, Sürdürme Çabası/İsrar olarak üç boyuttan oluşmuş olup; birinci boyutun özdeğeri 4.15, açıkladığı varyans % 20.2, ikinci boyutun özdeğeri 1.78, açıkladığı varyans % 11.9 ve üçüncü boyutun özdeğeri 1.11 ve açıkladığı varyans % 9.5 olarak bulunmuştur. Tüm ölçeğin iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alfa) .80 ve ikinci kez ulaşılabilen toplam 236 kişiden elde edilen veriler üzerinden elde edilen test tekrar test güvenilirlik katsayısı ise .69 olarak bulunmuştur. Ölçek toplam puanlar üzerinden de analizlere alınabilmektedir. Bu çerçevede alınan puan yükseldikçe genel özyeterlilik inancı da yükselmektedir.

Verilerin Toplanması

Çalışma kapsamında veri toplamak amacıyla hazırlanan ölçek bataryası okul öncesi öğretmenliği lisans öğrencilerine iletilmiştir. Çalışmaya katılımda gönüllülük esas alınmıştır.

Verilerin Analizi

Alan yazın çalışmaları benlik saygısı, özyeterlilik ve bilişötesi farkındalığın birbirleri ile ilişkili olabileceğini göstermektedir. Bu nedenle önce değişkenler arasındaki olası ilişkileri belirlemek için korelasyon analizleri yapılmıştır. Daha sonra benlik saygısı ve özyeterliliğin birlikte biliş ötesi farkındalığı yordama gücü adimsal (hiyerarşik) regresyon (stepwise regression) analizi ile incelenmiştir. Araştırmada ölçekler tek boyut üzerinden toplanarak analizlerde kullanılmıştır.

BULGULAR

1. Korelasyon Analizleri

Araştırmanın bu bölümünde öğretmen adaylarında benlik saygısı, genel özyeterlik ve bilişötesi farkındalık arasındaki ilişkiyi test etmek için korelasyon analizi yapılmış ve elde edilen sonuçlar aşağıda Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Benlik saygısı, genel özyeterlik ve bilişötesi farkındalığa ilişkin korelasyon sonuçları

Değişkenler	1.	2.	3.
1.Benlik Saygısı	-		
2.Genel Özyeterlik	.601**	-	
3.Bilişötesi Farkındalık	.420**	.567**	-
Ortalama (X)	30.50	62.08	186.79
Ss	5.02	9.63	30.79

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Korelasyon analizleri sonucunda elde edilen bulgular, bilişötesi farkındalığın benlik saygısı ($r = .420$; $p < .01$) ve genel özyeterlik ($r = .567$; $p < .01$) ile pozitif yönde ilişkili olduğunu göstermektedir.

2. Regresyon Analizleri

Araştırmada benlik saygısı ve genel özyeterliğin biliş ötesi farkındalığı yordayıp yordamadığını test etmek için hiyerarşik regresyon analizi yapılmıştır. Bunun için benlik saygısı ve genel özyeterlik bağımsız, bilişötesi farkındalık ise bağımlı değişken olarak analize alınmış ve bulgular aşağıda Tablo 2'de açıklanmıştır.

Tablo 2

Benlik saygısı ve genel özyeterliğin bilişötesi farkındalığı yordama gücü

	R	R ²	S. Beta t Değeri	F	P
Yordayıcı Değişkenler	.420	.177		77.108	.000***
Benlik Saygısı			.420	8.781	.000***
Yordayıcı Değişkenler	.576	.332		88.797	.000***
Benlik Saygısı			.125	2.313	.021*
Genel Özyeterlik			.492	9.105	.000***

* $p < .05$, ** $p < .01$, *** $p < .001$

Tablo 2'deki bulgulara göre benlik saygısı ve genel özyeterliğin birlikte bilişötesi farkındalık varyansına katkıları anlamlıdır ($R^2 = .332$, $F = 88.797$, $p < .001$). Benlik saygısı tek başına bilişötesi farkındalık varyansının % 18'ini açıklarken ($R^2 = .177$, $F = 77.108$, $p < .001$), her iki değişken seti söz konusu varyansın % 33'ünü açıklamaktadır. Benlik saygısı analizinin birinci setinde bilişötesi farkındalığı $p < .001$ düzeyde anlamlı yordarken, analize genel özyeterlik değişkeni girdiğinde $p < .05$ düzeyinde yordamıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada okul öncesi öğretmen adaylarında benlik saygısı ve genel özyeterliğin bilişötesi farkındalığı yordama gücü incelemiştir. Araştırma sonucunda, benlik saygısının bilişötesi farkındalığı tek başına % 18,

genel özyeterlik ile birlikte % 33 oranında yordadığı görülmüştür. Bu bulgu öğretmen adaylarında benlik saygısı ve genel özyeterlik düzeyi yükseldikçe biliş ötesi farkındalık düzeyinin de yükseldiğini göstermektedir.

Bireyin kendini olumlu algılaması, kendine olan güveni, kendini değerli ve sevilmeye layık olarak algılaması, yaşama dair pozitif veya negatif düşünceler geliştirmesi karar alma süreçlerine ve uygulamalarına yansımaktadır (Laing, 1993; Robins, Hendin ve Trzesniewski, 2001). Biliş ötesi farkındalık ise düşünme ve bilgiyi anlamlandırma süreci içinde bireyin kendi yaşamını kontrol etmesine ve düzenlemesine etki etmektedir. Dolayısıyla benlik saygısı yüksek olan bireylerin kendilerine ve hayata dair geliştirdiği olumlu düşüncelerinin yaşamlarını düzenlemelerine katkı sağlayan üstbilişsel düşünme becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu söylenebilir. Araştırmadan elde edilen bu bulgular alanyazınla tutarlılık göstermekte ve benlik saygısı yüksek olan bireylerin bilişötesi farkındalık düzeylerinin de yüksek olduğunu, benlik saygısının bilişötesi farkındalığın anlamlı bir yordayıcısı olduğunu göstermektedir. Bu sonucu destekler nitelikte, Aydoğan (2017) yaptığı çalışmada üniversite ve lise son sınıf öğrencilerinin benlik saygıları ve bilişüstü stratejileri kullanımları arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Araştırmada yüksek benlik saygısının bilişüstü stratejilerin başarılı bir şekilde kullanımını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın diğer bulguları değerlendirildiğinde, öğretmen adaylarında özyeterlik düzeyinin de bilişötesi farkındalığı yordamada rol oynadığı görülmüştür. Bu bulgu alanyazında öğretmen adayları, üniversite öğrencileri ve lise öğrencileri ile ilgili yapılan diğer araştırma bulguları ile de tutarlılık göstermektedir (Çıkrıkçı ve Odacı, 2015; Landline ve Steward, 1998; Yavuz ve Memiş, 2010; Yokuş ve Yürüdü, 2015).

Araştırmanın regresyon analizleri incelendiğinde, öğretmen adaylarının bilişötesi farkındalık düzeyleri üzerinde genel özyeterlik düzeyinin benlik saygısına göre daha yüksek oranda bir etkiye sahip olduğu görülmüştür. Bu durumda, yüksek öz yeterlik inancının bireyin karar alma ve kendini düzenleme gibi yeterlikleri içeren bilişötesi farkındalık düzeyi üzerinde daha güçlü bir yordayıcı etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşılabilir.

Üst bilişsel düşünme kişinin kendini gözlemleyerek bilişsel süreçlerini organize edebilmesi ve yaşamını düzenlemesini içermektedir (Biggs, 1987). Bu kavram, kişinin başarıya ilişkin motivasyonu ve önceki bilgileri ışığında yeni durumlara ilişkin ihtiyaç duyulan hareketleri üretme yeterliliği olarak da değerlendirilmiştir. Bunun için bireyin yüksek düzeyde benlik saygısı ve özyeterliğe sahip olması gerektiği sonucu da ortaya çıkmaktadır (Landine ve Stewart, 1998). Bireyin sosyal, duygusal ve bilişsel yönleri birbiri ile sürekli etkileşerek bir sistem olarak yapılanmaktadır. Bu nedenle bireye ilişkin değerlendirmelerin sistematik bir perspektif ile yapılması bir gereklilik olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda öğretmen adaylarında bilişötesi farkındalığı arttırmak için hem benlik saygısı hem de özyeterlik inancını olumlu yönde güçlendirecek psikoeğitim programlarının geliştirilerek uygulanmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Yine aynı amaçla lisans ve lisansüstü düzeyde eğitim programlarında bu yönde kişisel niteliklerin önemine ve gelişimine vurgunun yapılmasının destekleyici olacağı dikkate alınmalıdır. Bunlara ek olarak, bilişötesi farkındalık ile başka değişkenlerin ilişkisinin de çalışılarak ilgili değerlendirmelerin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla bu çalışmada elde edilen, bilişötesi farkındalıkta benlik saygısı ve özyeterliğin açıklayıcı rolüne ilişkin bulguların, alanyazına ve perspektif geliştirmeye önemli bir zenginlik kattığı söylenebilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazar(lar), bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik İlkelere Uygunluk

Yapılan "Okul Öncesi Öğretmen Adaylarında Bilişötesi Farkındalık: Benlik Saygısı ve Genel Özyeterliğin Rolü" başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

KAYNAKÇA/REFERENCES

- Akın, A., Arabacı, R. ve Çetin, B. (2007). The validity and reliability study of the Turkish version of the Metacognitive Awareness Inventory. *Educational Science: Theory&Practice*, 7(2), 655-680.
- Aslan, S. ve Akın, A. (2014). Metacognition: As a predictor of one's academic locus of control. *Educational Sciences: Theory and Practice*, 14(1), 33-39.
- Aydoğan, H. (2017). Bir ruh dilbilim olgu çalışması: Genel benlik saygısı, bilişüstü stratejiler ve ingilizce öğrenme çıktıkları üzerine etkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (4), 1405-1420.
- Ayık, A., Savaş, M. ve Yücel, E. (2015). İlkokullarda görev yapan okul müdürlerinin genel öz yeterlik ile örgütsel bağlılık algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2) , 193-218.
- Akça, F., Demir, S. ve Yılmaz, T. (2015). The comparison of academic locus of control and the perceptions of self efficacy of teacher candidates. *International Journal of Innovative Research in Education*, 2(1), 01-09.
- Bakioğlu, B., Alkış Küçükaydın, M., Karamustafaoğlu, O., Uluçınar Sağır, Ş., Akman, E., Ersan, E. ve Çakır, R. (2015). Öğretmen adaylarının bilişötesi farkındalık düzeyi, problem çözme becerileri ve teknoloji tutumlarının incelenmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1), 22-33.
- Bandura, A. (1993). Perceived self-efficacy in cognitive development and functioning. *Educational psychologist*, 28(2), 117-148.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Caprara, G.V. & Pastorelli, C. (2001). Self-efficacy beliefs as shapers of children's aspirations and career trajectories. *Child Development*, 72, 187-206.
- Bedel, E. F. (2017). Okul öncesi öğretmen adaylarında akademik ertelemenin yordanmasında bilinçli farkındalık ve üstbilişsel farkındalığın rolü. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 7(3), 504-514.
- Betoret, F. D. (2006). Stressors, self-efficacy, coping resources, and burnout among secondary school teachers in Spain. *Educational psychology*, 26 (4), 519-539.
- Betz, N. E., & Hackett, G. (1986). Applications of self-efficacy theory to understanding career choice behavior. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 4 (3), 279-289.
- Biggs, J. (1987). Reflective thinking and school learning. An introduction to the theory and practice of metacognition. *SET Research Information for Teachers*, 2, 10.
- Bozgeyikli, H. (2005). *Mesleki grup rehberliğinin ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin meslek kararı vermede kendilerini yetkin görme düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Büyükgöze, H. (2017). Öğretmen adaylarının akademik sahtekarlikeğilimlerinde öz yeterlik ve akademik kontrolodağının rolü. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (1) , 801-823.
DOI: 10.18026/cbayarsos.300038
- Çıkrıkçı, Ö. ve Odacı, H. (2016). The determinants of life satisfaction among adolescents: The role of metacognitive awareness and self-efficacy. *Social Indicators Research*, 125 (3), 977-990.
- Çuhadaroğlu, F. (1986). *Adölesanlarda benlik saygısı*. Yayımlanmamış uzmanlık tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Doğan, T. ve Eryılmaz, D. (2013). Benlik saygısı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33 (33) , 107-117. DOI: 10.9779/PUJE434
- Eaton, M. J. & Dembo, M. H. (1997). Differences in the motivational beliefs of Asian American and Non-Asian students. *Journal of Educational Psychology*, 3, 433- 440.
- Efili, E. ve Çıkrıkçı, Y. (2017). Özel eğitim bölümü öğrencilerinin benlik saygısı ile mesleki benlik saygısının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17 (1), 99-114.
- Erözkan, A., Doğan, U. ve Adıgüzel, A. (2016). Self-efficacy, self-esteem, and subjective happiness of teacher candidates at the pedagogical formation certificate program. *Journal of Education and Training Studies*, 4(8), 72-82.
- Flavel, J. (1979). Metacognition and Cognitive Monitoring. *American Psychologist*, 34 (10), 906-911.
- Graham, A. & Phelps, R. (2002). 'Being a teacher' : Developing teacher identity and enhancing practice through metacognitive and reflective learning processes. *Australian Journal of Teacher Education*, 27 (2).
- Güleç, H. ve Özbek Ayaz, C. (2017). Study of self esteem and professional self esteem of teacher candidates in terms of several variables. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 6 (2) , 556-579.
DOI: 10.14686/buefad.290240
- Gökbulut, Y. ve Akdağ, M. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık ve matematik kaygı düzeyleri arasındaki ilişkisi. *Turkish Studies*, 11(9), 461-474.
- Hackett, G. (1995). Self-efficacy in career choice and development. In Bandura, A. (ed.), *Self efficacy in changing societies*. New York: Cambridge University Press. pp. 232-258.

- Hoban, S. ve Hoban, G. (2004). Self-esteem, self-efficacy and self-directed learning: Attempting to undo the confusion. *International Journal Of Self-Directed Learning*, 1(2), 7-25.
- Kallay, E. (2012). Learning strategies and metacognitive awareness as predictors of academic achievement in a sample of romanian second-year students. *Cognition, Brain, Behavior- An Interdisciplinary Journal*, 16(3), 369-385.
- Karakelle, S. (2012). Üst bilişsel farkındalık, zekâ, problem çözme algısı ve düşünme ihtiyacı arasındaki bağlantılar. *Eğitim ve Bilim*, 37 (164), 237-250.
- Karakuş, Ö. ve Dereli, E. (2011). Öğretmen adaylarının benlik saygısı ve stresle başa çıkma stillerinin incelenmesi. *e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 89-104.
- Karataş, Z. (2012). Eğitim fakültesi öğrencilerinin empatik becerileri ve benlik saygısı düzeylerinin incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (23) , 97-114.
- Kartopu, S. (2016). Üniversite öğrencilerinin öz yeterlilik ve kimlik duygusu kazanım düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi: Gümüşhane üniversitesi örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (45) 481-500.
- Kaynak, K., Ergin, B., Arslan, E. ve Pınarcık, Ö. (2015). Okul öncesi öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile çocuk sevmeleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Elementary Education Online*, 14(1).
- Khan, A., Fleva, E. & Qazi, T. (2015). Role of self-esteem and general self-efficacy in teachers' efficacy in primary schools. *Psychology*, 6, 117-125.
- Laing R. D. (1993). *Bölünmüş benlik* (çev. Selçuk Ç.). İstanbul: Kabakçı Yayınevi.
- Landine, J. & Stewart, J. (1998). Relationship between metacognition, motivation, locus of control, self-efficacy, and academic achievement. *Canadian Journal of Counselling*, 32 (3), 200-212.
- Mbuva, J. (2016). Exploring teachers' self-esteem and its effects on teaching, students' learning and self-esteem. *Journal of Higher Education Theory and Practice*, 16(5), 59-68.
- Oktaç, A. (2003). 21. Yüzyıla girerken dünyada yaşanan değişimler ve erken çocukluk eğitimi. İçinde M. Sevinç (Ed), *Gelişim ve Öğrenmede Yeni Yaklaşımlar*, (s. 18-30). İstanbul: Morpa Yayınları.
- Paris, S. G. & Winograd, P. (1990). How metacognition can promote academic learning and instruction. In B. F. Jones & L. Idol (Eds.), *Dimensions of thinking and cognitive instruction* (pp. 15-51). Hillsdale, NJ, US: Lawrence Erlbaum Associates, Inc.
- Piji Küçük, D. (2013). Müzik öğretmeni adaylarının müzik öğretmenliğine yönelik tutumları ile benlik saygıları arasındaki ilişki. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21 (1), 257-270.
- Robins, R. W., Hendin, H. W. & Trzesniewski, K. H. (2001). Measuring global self-esteem: Construct validation of a single item measure and the Rosenberg Self-Esteem Scale. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 27, 151-161.
- Rosenberg, M. (1965). *Society and adolescent selfimage*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Schraw, G., & Dennison, R. S. (1994). Assessing metacognitive awareness. *Contemporary educational psychology*, 19(4), 460-475.
- Sevinç Tirpan, M. ve Gençer, R. T. (2018).;Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin bireysel yenilikçilik ve genel özyeterlilikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Human Sciences*, 15(4), 2144-2158.
- Sharp, C. (2002). Study support and the development of self-regulated learner. *Educational Research*, 44 (1), 29-42.
- Sherer, M. & Adams, C. (1983). Construct validation of the self-efficacy scale. *Psychological Reports*, 53, 899-902.
- Soytürk, M., Tepeköylü Öztürk, Ö., Topuz, E. ve Yetim, H. (2016). Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının benlik saygıları ile kopya çekmeye ilişkin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (CBÜ, BESYO örneği). *International Journal of Sport Exercise and Training Sciences - IJSETS*, 1 (1) , 20-30.
DOI: 10.18826/ijsets.75041
- Sümen Özçakır, Ö. ve Çalışıcı, H. (2016). The relationships between preservice teachers' mathematical literacy self efficacy beliefs, metacognitive awareness and problem solving skills. *Participatory Educational Research (PER) Special Issue*, pp. 11-19.
- Şahin, E. ve Küçüksüleymanoğlu, R. (2015). Öğretmen adaylarının özyönetimli öğrenmeye hazırbuluşlukları, biliş ötesi farkındalıkları ve denetim odakları arasındaki ilişkiler. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2), 317-334.
- Tafarodi, R. W. & Swann, W. B. (2001). Two dimensional self-esteem: Theory and measurement. *Personality and Individual Differences*, 31, 653-673.
- Tafarodi, R. W. (1998). Paradoxical self-esteem and selectivity in the processing of social information. *Journal of Personality & Social Psychology*, 74, 1181-1196.
- Tafarodi, R. W., Tam, J. & Milne, A. B. (2001). Selective memory and the persistence of paradoxical self-esteem. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 27, 1179-1189

- Traş, Z., Arslan, C. ve Taş, A. M. (2011). Öğretmen adaylarında mizah tarzları, problem çözme ve benlik saygısının incelenmesi. *Uluslararası insan bilimleri dergisi*, 8(2), 716-732.
- Velzen, J. V. (2016). *Metacognitive learning: advancing learning by developing general knowledge of the learning process*. Switzerland: Springer International Publishing DOI.10.1007/978-3-319-24433-4.
- White, B. & Frederiksen, J. (2005) A Theoretical Framework and Approach for Fostering Metacognitive Development, *Educational Psychologist*, 40 (4), 211-223. DOI:10.1207/s15326985ep4004_3
- Yavuz, D., ve Memiş, A. (2010). Investigation of self-efficacy perception and metacognitive awareness of prospective teachers. *The International Journal of Research in Teacher Education*, 1(1), 12-27.
- Yeşilyurt, E. (2013). Metacognitive awareness and achievement focused motivation as the predictor of the study process. *International J. Soc. Sci. & Education*, 3(4), 1013-1026.
- Yıldırım, F. ve İlhan, İ. Ö. (2010). Genel öz yeterlilik ölçeği Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.
- Yokuş, T. ve Yürüdür, F. E. (2015). Müzik öğretmeni adaylarının üstbilişsel farkındalık ve öz-yeterlik düzeyleri arasındaki ilişki. *Turkish Journal of Arts and Social Sciences*, 1(1), 22-34.
- Young, A. & Fry, J. D. (2008). Metacognitive awareness and academic achievement in college students. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 8(2),1-10.
- Yovetich, W.S., Leschied, A.W. & Flicht, J. (2000). Self-esteem of school-age children who stutter. *Journal of Fluency Disorders*, 25, 143-153.

İletişim/Correspondence

Dr. Öğr. Üyesi Emel TOK

etok@pau.edu.tr

Arş. Gör. Abdullah ATAN

aatn@pau.edu.tr

Prof. Dr. Mustafa BULUŞ

mbulus@pau.edu.tr